

La Terra Alta a la cua?

Tant les autoritats locals com els responsables de desenvolupament territorial haurien de llegir amb preocupació que la comarca se situï al darrere en renda fiscal disponible

Si al marge dels ingressos, es tinguessin en compte altres variables, els rànquings de benestar mostrarien una altra realitat

MARIA LLOP
@diaridtaragona

Doctora en Economia per la URV

Maria Llop és catedràtica de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica a la Universitat Rovira i Virgili i llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de Barcelona i doctora en Economia per la URV. Els seus interessos de recerca són les anàlisis d'impacte econòmic, l'economia pública, el sector energètic i l'economia mediambiental.

A mitjan octubre, l'Agència Tributària ha publicat unes estadístiques de l'impost sobre la renda de les persones físiques del 2016, que cobreixen la renda disponible mitjana de tots els municipis espanyols de més de 1.000 habitants. És una informació amb una àmplia cobertura i dona la possibilitat de fer comparacions de renda en l'àmbit municipal.

Ara bé, qualsevol lectura que es faci d'aquesta informació ha de tenir present que reflecteix la renda fiscal, és a dir, tal com s'interpreta aquesta renda a l'IRPF. No és la renda efectiva en sentit estricte i no guarda una coincidència exacta amb la capacitat adquisitiva. A la definició de l'IRPF, els ingressos tenen una pressió fiscal diferenciada segons la seva procedència (rendes del treball, rendes del capital mobiliari, rendes procedents d'activitats econòmiques, etc.). Pel cas concret de les activitats agràries en estimació objectiva, l'impost defineix de forma ad hoc la capacitat de pagament, amb un tractament força ampli de les despeses de les explotacions. Per tant, una elevada ocupació al sector agrari en un municipi pot condicionar a la baixa el seu nivell mitjà de renda fiscal. Alhora, l'estadística de l'Agència Tributària mostra valors mitjans, sense poder visualitzar les diferències de renda entre els contribuents. És a dir, la informació no ens indica com està distribuïda la renda i això fa que es puguin donar uns valors mitjans elevats a partir d'unes diferències significatives entre contribuents o bé uns valors mitjans reduïts com a resultat d'una distribució de renda força igualitària. També cal tenir present que l'estructura de la població determina, en major o menor mesura, la renda fiscal que tribu-

ta a l'IRPF. Així, una població envellida, amb una part important de rendes provinents de pensions de jubilació, disposarà d'una capacitat tributària inferior a una població en actiu que percep rendes salarials o d'activitats econòmiques. Tot i aquestes limitacions, que inevitablement acaben influïnt les xifres finals, es tracta d'una estadística interessant, tot i que per a comprendre amb més precisió la capacitat de renda dels municipis s'haurien de tenir en compte també altres indicadors.

A l'esmentada estadística, els cinc pobles de la Terra Alta de més de 1.000 habitants se situen a la cua de renda fiscal disponible (renda fiscal menys import pagat d'IRPF). Batea, amb una renda disponible mitjana de 13.684 euros anuals és el darrer municipi de la demarcació, seguit per la cua d'Horta de Sant Joan, amb 15.301 euros. El quart de menor renda és Corbera d'Ebre, amb 15.628 euros i el cinquè és el Pinell de Brai, amb 15.644 euros. Gandesa ostenta la millor posició del rànquing co-

marcal (quinzè lloc per la cua) amb 17.265 euros de renda disponible mitjana. Així, la forquilla entre la localitat més rica de la demarcació (Castellvell del Camp, amb una renda de 29.212 euros) i la més pobre (Batea) és de 15.528 euros, la qual cosa significa que la renda del municipi més ric és de 2,1 cops la del més pobre.

Certament, no són dades positives per a la Terra Alta, i caldria llegir-les amb preocupació no només per les autoritats locals sinó també pels responsables de desenvolupament territorial. Aquest resultat sintetitza tot un seguit d'evolucions desfavorables de les variables socials i econòmiques comarcals. En concret, la Terra Alta pateix un despoblament perllongat i persistent, amb un retrocés de l'11,8% del nombre d'habitants durant el període 1990-2017. El despoblament ha derivat en un fort envelliment de la població, amb un 29,1% dels habitants amb més de 65 anys el 2017, essent aquesta la proporció més elevada de totes les comarques catalanes.

El mercat de treball també mostra una elevada ocupació al sector primari, amb un 20,8% de la població activa comarcal l'any 2011 (per a tot Catalunya la proporció d'ocupats agraris era del 2,1%). Això fa que la comparació entre la renda tributària i la renda efectivament disponible reflecteixi un biaix en favor de la segona, la qual cosa permetria matissar la lectura negativa inicial.

Darrerament, alguns economistes han centrat l'anàlisi del benestar en la satisfacció manifestada pels individus (economia de la felicitat). Segons aquesta visió, al marge de la renda, els ingressos i els béns acumulats durant la vida, la satisfacció dels individus i les seves percepcions subjectives tenen també un paper important, i són les que determinen en última instància la qualitat de vida de les persones. Si s'accepta aquesta premissa, la renda disponible tributària dels territoris no hauria de ser l'única variable a tenir en compte. I encara més, pot ser els rànquings de benestar comarcal i municipal mostrarien una altra realitat.

